

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat EREN
Diyarbakır Milletvekili

Diyarbakır'ın Sur ilçesine bağlı Arzoxlı kırsal mahallesinde, Zenkar Şirketi tarafından kurulması planlanan "ZENKAR-1 Güneş Enerji Santrali (GES)" projesine mahalle halkı tarafından ciddi itirazlar yükseltilmiştir. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından 31 Mayıs 2024 tarihinde projeye ilişkin "Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) olumlu" kararı verilmiştir.

Yaklaşık 800 dönümlük mera alanının 500 dönümlük kısmını kapsayan bu proje, hayvancılıkla geçinen köy halkının yaşam alanını doğrudan ortadan kaldırmaktadır. Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü verilerine göre proje alanı "mera" vasıflı arazidir. Ayrıca Devlet Su İşleri (DSİ) de alanın bir kısmının sulanabilir tarım arazisi olduğunu belirtmiştir.

150 hanenin yaşadığı Arzoxlı Mahallesi'nde geçim büyük ölçüde hayvancılığa dayanmaktadır. Mahalle halkı projenin hayata geçirilmesi halinde hayvanlarını otlatacak alan kalmayacağını, üretim yapamayacaklarını ve köyden göç etmek zorunda kalacaklarını ifade etmektedir. Bu proje yalnızca bir çevre meselesi değil, aynı zamanda köylülerin ekonomik, sosyal ve kültürel haklarının ihlalidir.

Bu bağlamda;

1. Arzoxlı Mahallesi'nde kurulması planlanan "ZENKAR-1 GES" projesi için verilen "ÇED olumlu" kararının gerekçesi nedir? Bu karar hangi kurumların görüşleri doğrultusunda alınmıştır?
2. Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü kayıtlarında "mera" vasıflı olarak görünen bu alanın enerji yatırıma tahsisi sürecinde, Mera Kanunu ve ilgili koruma hükümleri nasıl değerlendirilmiştir?
3. Projenin bir kısmının sulanabilir tarım arazisi üzerinde olduğu Devlet Su İşleri tarafından bildirilmesine rağmen, bu uyarı neden dikkate alınmamıştır?

4. Yerel halkın projeye karşı itirazları, ÇED sürecine ve nihai karara nasıl yansıtılmıştır? Mahallede yaşayan 150 hanenin görüşü hangi aşamada değerlendirilmiştir?
5. GES projesinin hayata geçirilmesi hâlinde Arzoxlî'deki hayvancılık faaliyetlerinin sona ereceği yönündeki uyarılar dikkate alınmış mıdır? Bakanlığınız bu konuda bir sosyoekonomik etki analizi yapmış mıdır?
6. Arzoxlî Mahallesi'nde yaşayan yurttaşların zorunlu göçe zorlanması ve geçim kaynaklarının ortadan kalkması, Çevresel Etki Değerlendirmesi sürecinde hangi sosyal kriterlerle değerlendirilmiştir?
7. Türkiye genelinde son beş yılda "mera" vasfı taşıyan kaç alanda GES veya başka enerji yatırımı için "ÇED olumlu" kararı verilmiştir? Bu kararların kaç itirazlar sonucu iptal edilmiştir?
8. Bakanlığınız, enerji projelerinin tarım, hayvancılık ve yerel yaşam alanları üzerindeki etkilerini en aza indirecek, yerel halkı karar süreçlerine dahil edecek bir düzenleme yapmayı planlamakta mıdır?